

Forráskúti Margarét Óvoda és Bölcsőde

bölcsődei intézményegysége

SZAKMAI PROGRAM

Készítette:
Fodorné Szántó Ágota
intézményvezető

Legitimációs eljárás - érvényességet igazoló aláírások:

Nevelőtestület nevében:

Fodor Eszter Janka

Érdekképviseleti Fórum nevében:

Mangó Tíme

Fenntartó, működtető nevében:

Fodor

A dokumentum jellege: Nyilvános

Hatályos: 2018. április 1.

Iktatószám: 9/2018

1. A BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYEGYSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK.....	3
2. AZ INTÉZMÉNY JOGÁLLÁSA.....	3
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT	3
4. AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI.....	4
5. A BÖLCSŐDE SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI.....	4
5.1. Személyi feltételek:	4
5.2. Tárgyi feltételek.....	5
6. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI	6
6.1. A bölcsődei nevelés-gondozás célja	6
6.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata	6
6.3. A bölcsődei nevelés-gondozás fő feladatai.....	7
7. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ALAPELVEI	8
7.1. A család rendszerszemléletű megközelítése	8
7.2. A kora gyermekkori intervenció szemlélet befogadása	9
7.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete	9
7.4. A kisgyermeki személyiség tiszteletének elve	9
7.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	9
7.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	10
7.7. Fokozatosság megvalósítása	10
7.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....	10
7.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	10
7.10. A gyermeki kompetenciaképzés támogatása.....	11
8. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA	11
8.1. Küldetésnyilatkozat	11
8.1.1. Pedagógiai hitvallásunk.....	11
8.1.2. Gyermekkép	12
8.1.3. Bölcsődekép	12
8.1.4. Kisgyermeknevelő-kép.....	12
8.2. Kiemelt szakmai céljaink, feladataink:	13
8.2.1. A családokkal történő együttműködés, a családok támogatása	13
8.2.2. Az egészséges életmód megalapozása, egészségvédelem.....	16
8.2.3. Hagyományörzés.....	18
9. BÖLCSŐDÉNK MINŐSÉGPOLITIKÁJA, FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI	18
9.1. A kisgyermeknevelők szakmai fejlődésének biztosítása	19
10. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	20
11. AZ ELLÁTÁS MEGSZŪNÉSE	20
12. A TÁJÉKOZTATÁS MÓDJAI	21
13. A BÖLCSŐDEI ÉLET SZERVEZÉSE	21
13.1. Gyermekétkeztetés	22
13.2. A bölcsődei nevelés megvalósulásának sajátos feltételei.....	22
13.3. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei	25
13.4. Ünnepeink	30
13.5. A gyermekekről vezetett dokumentáció	30
14. AZ INTÉZMÉNYEN BELÜLI ÉS MÁS INTÉZMÉNYEKEL TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS MÓDJA.....	31
15. A FEJLŐDÉS LEGGYAKORIBB JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE .	32
16. AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK.....	33

17. AZ ÉRDEKKÉPVISELETI FÓRUM MŰKÖDÉSE.....	36
18. JOGSZABÁLYOK GYŰJTEMÉNYE.....	37
19. ZÁRSZÓ	38

1. A BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYEGYSÉGRE VONATKOZÓ ADATOK

A bölcsőde a Forráskúti Margarét Óvoda és Bölcsőde intézményén belül **önálló szervezeti- és szakmai egységként** 1 bölcsődei csoporttal működik.

Az intézmény neve: Forráskúti Margarét Óvoda és Bölcsőde

Székhelye: 6793 Forráskút, Dózsa György utca 10.

Elérhetőségek: 70/489-5646, 62/287-123

ovoda@forraskut.hu

A bölcsődei intézményegység engedélyezett férőhelyszáma: 12

Ellátási terület, illetékesség: Forráskút Község közigazgatási területe, illetve szabad kapacitás terhére más település közigazgatási területe

Nyitvatartási idő: hétfőtől-péntekig: 07.00 - 17.00

Fenntartó: Forráskút Község Önkormányzata

Székhelye: 6793 Forráskút, Fő utca 74.

Képviselője: Fodor Imre

Elérhetőségek: 62/287-222

hivatal@forraskut.hu

2. AZ INTÉZMÉNY JOGÁLLÁSA

Az intézmény Alapító okirattal és határozatlan időre kiadott működési engedéllyel rendelkezik. A költségvetési szerv gazdasági-pénzügyi feladatait a Forráskúti Polgármesteri Hivatal székhelyén látják el.

A bölcsődei intézményegység működésére vonatkozó szabályokat az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT

Forráskút Község Önkormányzatának bölcsődéje a gyermekjóléti alapellátás részeként a kisgyermek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését, gondozását végzi, felügyeletét, foglalkoztatását, étkezését biztosítja 20 hetes kortól 3 éves korig, ill. annak a nevelési évnél a végéig, amelyben a gyermek betölti a 3. életévét.

Ha nem érett az óvodai nevelésre, akkor annak a nevelési évnél a végéig maradhat a gyermek a bölcsődében, amelyben a 4. életévét betöltötte.

Intézményünk sajátos nevelési igényű gyermeket, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket is fogad annak a nevelési évnél a végéig, amelyben 6. életévét betölti.

4. AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI

Forráskút Szegedtől kb. 25 km-re fekvő község. 3000 lélekszám alatti település, nagy tanyavilággal.

A lakosság nagy része zöldség- és gyümölcsstermesztéssel foglalkozik. A fő megélhetési forrás a mezőgazdaság, egyéb munkalehetőség korlátozott számban van, ezért sok szülő kénytelen a 25 km-re levő nagyvárosban, Szegeden munkát keresni.

Községünk fiatal kora ellenére - köszönhetően dinamikus fejlődésének - sok, a mindennapokat segítő szolgáltatást tud nyújtani az itt élők számára, de bölcsődei ellátást eddig csak a környékbéli településeken volt mód igénybe venni. A Forráskúton élő családok kb. egyharmada három - vagy több gyermeket nevel, így szükségessé vált a településen a bölcsődei ellátás biztosítása.

Önkormányzatunk felismerve az igényt, sikeres pályázatot nyújtott be a TOP-1.4.1-15-CS1-2016-00009 azonosító számú felhívásra, „Többcélú intézmény kialakítása - meglévő óvoda bölcsődével történő bővítése és konyha átalakítása - Forráskúton” címmel. A pályázat beadásának elsődleges célja volt, a kisgyermekkorú egészség védelme és a biztonság megteremtése, a korai fejlesztés- és gondozás feltételeinek kialakítása, az óvodai épület bővítése egy bölcsődei feladat ellátási hellyel (1 foglalkoztató helyiség és a kiszolgáló helyiségek), a meglévő óvodai épület bővítése mosdóval, közlekedővel és a bölcsődei részt összekötő helyiségekkel, valamint eszközök, bútorzat beszerzése.

A pályázat keretein belül megépült településünkön egy 1 csoportos bölcsőde 12 férőhellyel, mely kiszolgálja a helyben lakó családok és esetlegesen a környező településen élő családok igényeit a kisgyermekkorú ellátásában.

Az óvoda és a bölcsőde szervezetileg közös igazgatású, de szakmai egységenként önállóan működő intézmények. A bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek számára nem okoz nehézséget az óvodai közösségbe kerülés, mert a közös programok során és a hétköznapiakon is van lehetőség az óvodával és az óvodapedagógusokkal való ismerkedésre. Az óvoda 3 csoporttal működik, innen 1-2 gyermektől eltekintve a helyi 8 osztályos általános iskolába kerülnek a gyermekek, ahol az egyes évfolyamon többnyire egy osztályt indítanak.

5. A BÖLCSŐDE SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

5.1. Személyi feltételek:

Kisgyermeknevelők:

Csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó (felsőfokú szakképesítés) **1 fő**

Kisgyermekgondozó, -nevelő (felsőfokú szakképesítés) **1 fő**

Bölcsődei intézményegység-vezető:

Kisgyermekgondozó, -nevelő (felsőfokú szakképesítés) + óvodapedagógus végzettség **1 fő**

Bölcsődei dajka: **1 fő**

Bölcsődeorvos: **1 fő**

A kisgyermeknevelőknek a teljes napi munkaidőből 7 órát kell a munkahelyen eltölteniük, az eltöltendő munkaidejükön felüli időtartam tekintetében pedig a bölcsődei nevelést-, gondozást előkészítő, illetve azzal összefüggő egyéb feladatok elvégzése, továbbá gyakornok szakmai segítése vagy eseti helyettesítés rendelhető el.

Valamely kisgyermeknevelő távolléte esetén a bölcsődei intézményegység-vezető teljes értékű kisgyermeknevelőként tevékenykedik a gyermekcsoportban.

5.2. Tárgyi feltételek:

A bölcsőde a Község centrumában nyugodt, csendes környezetben helyezkedik el. Az épület akadálymentesített, a bejárat és a földszinti helyiségek kiképzése lehetővé teszi a mozgáskorlátozottak számára is a megközelítést.

A bölcsőde egy nevelési egységből és az azt kiszolgáló helyiségekből áll.

A bölcsőde egy – 51,6 m²-es csoportszobával rendelkezik, ehhez kapcsolódik a fürdőszoba, amelyben 2 vécé, 2 mosdó gyermekmagasságban, 1 mosdó felnőtteknek, bili kiöntő, fürdőkád, törülköző-, fésű-, fogmosó pohártartók találhatóak. A csoportszobából egy 53,35m²-es nyitott-fedett terasz nyílik. A teraszról megközelíthető a bölcsődések számára elkülönített játszóudvar. A teraszhoz kapcsolódik az udvari játéktároló és egy kinti gyermekmosdó.

A fürdőszobához kapcsolódik az átadó. Az átadóban minden gyermeknek jellel ellátott, szekrénye, gyermek- és felnőtt mosdó, bili kiöntő, illetve pelenkázó van. A szülők számára faliújság, ahol megtekinthetőek a gyermekek munkái és olvashatóak a bölcsődét érintő fontosabb információk.

Az épület földszinti részében található a kisgyermeknevelői szoba és a teakonyha konyhaszekrényvel, asztallal, székekkel, ahol tudnak ebédelni és pihenni a kisgyermeknevelők, valamint egy takarítószer raktár, női vécé és mosdó.

A gyermekbútorok a csoportszobában a gyermekek életkorának megfelelőek. A kisebb méretű bútorok térelválasztóként is funkcionálnak, így játszósarkokat tudunk kialakítani.

A bútorok nyitott polcain elhelyezkedő játékok a gyermekek számára elérhető magasságban találhatóak, önállóan választhatnak közülük. (pl. autók, építőjátékok, logikai játékok, kirakók, könyvek, bábok, szerepjátékok eszközei, babakonyhai játékok. A polcok mellett van hely a nagymozgást segítő játékok számára is. Ezek biztonságosak, megfelelnek a gyermekek életkorának, esztétikusak, nem balesetveszélyesek, segítik mozgásfejlődésüket, fejlesztő hatásúak.

A székek és az asztalok mérete lehetővé teszi a gyermekek önálló étkezését és megfelelő testtartásban való ülését. Az alkotó tevékenységekhez is alkalmasak.

Az asztalok körül firkatábla, filctábla, krétatábla és a finommotorikát fejlesztő játékok találhatóak.

A délutáni pihentető alvást korosztályukhoz méretezett, légáteresztő, jól tisztítható és fertőtleníthető, könnyen mozgatható, biztonságos, alacsony ágyak szolgálják. Intézményünk biztosítja a gyermekek számára az ágyneműt, melyek fertőtlenítéséről heti rendszerességgel gondoskodunk. Csecsemők számára állítható magasságú rácsos kiságy biztosított. Amennyiben szükséges, elkerített szobasarok vagy járóka szolgálja a legkisebb gyermekek biztonságos játéklehetőségét.

A teraszon tudnak levegőzni a gyermekek, ha az időjárás miatt nem tudnak az udvaron játszani.

Az udvaron található nagymozgást, egyensúlyozást segítő játékok (mászóka, libikókák, csúszdák), homokozók, házika, vonat, pihenésre, alkotótevékenységhez, étkezéshez is alkalmas műanyag piknikasztalok. Az udvar nagy része fűvel borított.

Nyáron vízpermetező is segíti a felfrissülést, kültéri járóka szolgálja a legkisebbek biztonságát.

Bölcsődénk tárgyi feltételeit igyekeztünk a szakmai követelményeknek megfelelően kialakítani. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási

eszközökkel, korszerű játékokkal rendelkezünk. A szabad mozgást, játékot lehetővé tevő, biztonságos környezetben neveljük a gyermekeket.

6. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS CÉLJA, FELADATA, ALAPELVEI

6.1. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A bölcsődei nevelés célja:

- hogy hozzájáruljon a gyermekek testi-, értelmi-, érzelmi- és erkölcsi fejlődéséhez,
- hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.
- hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek nemzetiségi/etnikai hovatartozását. A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében törekszünk a hátrányoknak és a következményeiknek az enyhítésére, szükség szerint más intézményekkel, illetve szakemberekkel együttműködve.

A sajátos nevelési igényű, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek nevelése – gondozása során pedig nagy figyelmet fordítunk arra, hogy ne csak a napközbeni ellátás biztosításával, illetve az egészséges közösségbe való integrálással, hanem a lehetőségeinkhez mérten, gondozásba ágyazott fejlesztéssel is segítsük a rehabilitációt, illetve rehabilitációt a tényleges fejlesztést végző intézménnyel, intézményekkel, szakemberekkel együttműködve.

Célunk tehát, hogy testben és lélekben egészséges személyiségű gyermekeket neveljünk. Érezzék, hogy elfogadjuk őket, hogy biztonságban vannak, és segítjük a fejlődésüket, önállósodási törekvéseiket, tiszteletben tartjuk egyéniségüket. Segítjük olyan készségeik, képességeik kialakítását, amelyekkel hatékonyan és kiegyensúlyozottan tudnak viselkedni környezetükben és sikeresek a változásokhoz való alkalmazkodásban.

Intézményünk alapkonceptiója a kölcsönös nyitottság, a bizalom, az őszinte érdeklődés a gyermekek és a családok iránt. Ezzel kezdődik a gyermekek megismerése, a bölcsődei nevelésüknek és gondozásuknak a megtervezése.

Célunk egy olyan intézmény működtetése, ahol a gyermekek szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag közegben tölthetik mindennapjaikat, a szakszerű nevelés-gondozás pedig családias, nyugodt légkörben zajlik.

A bölcsődei nevelés mindezt, olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét, valamint a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény családbarát intézményként, hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

6.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A bölcsődénkben folyó neveléssel és gondozással nemcsak célunk, hanem feladatunk is, hogy feltétel nélküli szeretettel és elfogadással a családi nevelést segítve, a gyermekek fizikai- és érzelmi biztonságát megteremtve, egyéni képességeiket figyelembe véve, sok

tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítva, pozitív viselkedési mintákat nyújtva segítsük elő a harmonikus fejlődést.

A bölcsődei ellátás keretében alapfeladatunk a 3 éven aluli, családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátása, szakszerű nevelése és gondozása. Feladatunk, hogy minden gyermek számára biztosítsuk az esélyegyenlőség lehetőségét, ezért teljes integrációval segítjük a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek minél korábban történő bekerülését a napközbeni ellátásba.

Elsődlegesnek tartjuk, hogy gyermekközpontú, szeretetteljes- és családias légkörben biztosítsuk az egészséges testi-, lelki fejlődést a bölcsődénkbe járó gyermekek számára.

6.3. A bölcsődei nevelés-gondozás fő feladatai

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde az első olyan gyermekintézmény, amivel a kisgyermekes családok kapcsolatba kerülnek, ezért jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi- és a bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a gyermekek harmonikus fejlődéséhez. A szülők ismerik legjobban gyermeküket, így közvetíteni tudják szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőket a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket. A bölcsődei nevelésünk során törekszünk arra, hogy a kisgyermeknevelők egymással egyeztetve egységes elvárások alapján foglalkozzanak a gyermekekkel.

A szülőkkel való jó együttműködés érdekében közös programokat szervezünk: betekintés a csoportok életébe, szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok stb.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészséges fejlődés feltételei: a megfelelő táplálkozás, az elegendő mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás és a pihenés biztosítása.

Az egészséges életmód megalapozását, az egészséges életmódra nevelést és a mozgásfejlődés segítését az egyik legfontosabb feladatunknak tartjuk. A kisgyermeknevelők feladata, hogy biztosítsák a gyermekek harmonikus testi- és lelki fejlődéséhez szükséges feltételeket, valamint hogy az ehhez szükséges egészséges- és biztonságos környezetet megteremtsék. Bölcsődénkben az egészséges életmódra nevelést sok játékos mozgással (eszközzel és eszköz nélkül, mozgásos dalokkal és mondókákkal kísérve játékos formában) szeretnénk megalapozni. A napirenden belül játékos mozgásokat kezdeményezünk, hogy fejlesszük a gyermekek mozgását, illetve segítsük a testtudat kialakulását. Naponta biztosítjuk a szabad levegőn történő játékot is.

Odafigyelünk a fogápolásra, hiszen a megfelelő szájhygiéné már ebben az életkorban is elengedhetetlen. Hisszük, hogy a gyermekek számára nyújtott jó példa erősíti a mindennapok jó gyakorlatát. A fogápolás mindennapos esemény, a reggelit követő gondozás során van lehetőség a helyes szokás kialakítására, gyakorlására. Öblögetéssel kezdünk, a megfelelő technika elsajátítása után pedig fokozatosan következhet a fogkefe, majd a fogrém használata. Heti 1 alkalommal gyümölcs/zöldségnapot tartunk. Ezen a napon a tízórai alkalmával a gyerekek ismerkedhetnek a gyümölcsökkel/zöldségekkel. Közösén meghámozzuk, tisztítjuk

őket, közben pedig beszélgetünk róluk (tulajdonságaik: színük, méretük, illatuk, tapintásuk stb.). Így nagyobb kedvvel, lelkesedéssel kóstolják meg a számukra esetleg ismeretlen gyümölcsöt/zöldséget is.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekszünk az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

Az érzelmi- és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a kisgyermeknevelők érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A társas viselkedés, az alkalmazkodás szabályainak első tényleges színtere a bölcsőde. A gyermek itt szembesül először a közösséghez és az annak szabályaihoz való alkalmazkodással. Ezért nagy felelősség hárul a kisgyermeknevelőkre, hogy időben felismerjék a beilleszkedési nehézségeket és segítsék ezek megkönnyítését. Az együttléti helyzetei az én-érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlása hozzájárul az érzelmi- és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelők egyik feladata a gyermekek beszédképességének fejlesztése, ennek érdekében pedig az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek társas- és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére, szükség esetén más segítő szakemberek, intézmények bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gyermekek érdeklődésének erősítése, a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelők aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A kisgyermeknevelői kezdeményezések, a gondozás közbeni folyamatos kommunikáció, kérdésekre adott válaszok, figyelemfelkeltésük különböző természeti jelenségek iránt, azok lehetőség szerinti bemutatása, énekek, mondókák ismétlése, képeskönyvek nézegetése, mesék, vizuális tevékenységek, házilag készített játékok, készségfejlesztő játékok mind a gyermekek ismeretszerzését szolgálják.

A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a kisgyermeknevelők ismereteket nyújtanak, segítik a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A gyermekek igényeihez igazodó közös tevékenységek során szerepet kap az élmény, a viselkedési- és a helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

7. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ALAPELVEI

7.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

Nevelésünk kiindulópontja nem csak a gyermekek, hanem a családok megismerése is. Az interakciós mintákat a gyermek visszatükrözi, ezáltal kaphatunk képet a család

erősségeiről és gyengeségeiről. A család erősségeinek megismerésével és hangsúlyozásával hozzájárulhatunk a család életminőségének javulásához.

Ehhez az első jó alkalom a kisgyermeknevelők részére a családlátogatás, ahol nem csak a gyermekről érdeklődünk, hanem a család „működését”, a családtagok szerepét és egymáshoz való viszonyát is megfigyeljük. Ezután a beszoktatás időszaka alatt, a napi találkozások során, a szülőkkel közös ünnepek-, az egyéni beszélgetések-, és a szülőcsoportos beszélgetések alkalmával tudunk információt gyűjteni, tanácsot adni, ha probléma van és közösen megoldást találni.

7.2. A kora gyermekkori intervenció szemlélet befogadása

Ennek az alapelvnek az értelmében a feladatunk az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradás, stagnálás, megtorpanás felismerése és jelzése.

A gyermekekkel együtt töltött idő alatti célzott megfigyeléseink és annak dokumentálása alapján feltárjuk az életkori sajátosságoktól való eltérést, és a szülőkkel történő egyéni beszélgetés során próbáljuk először kideríteni az okokat. Ha olyan jellegű a probléma, akkor a szülőknek javasoljuk, hogy kérjenek erre irányuló segítséget szakembertől. Ha a szülői magatartás is szerepet játszik a probléma megoldásában, akkor jelzőrendszeri esetmegbeszélésen tudunk információt átadni egymásnak a családdal kapcsolatban, hogy a jelzőrendszeri tagok a saját szakterületükön több információ birtokában a lehető legjobb megoldást válasszák.

7.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsődénk kiegészítő szerepet vállalva segíti a gyermekek megfelelő testi-, lelki fejlődését. A nevelést a család értékeinek, hagyományainak, szokásainak tiszteletben tartásával, de a hiányosságokat kompenzálva, korrigálva, a családi nevelést támogatva végzi.

Fontosnak tartjuk a családdal való jó együttműködést, a folyamatos információcserét. A szülőkkel való találkozásra többféle lehetőséget biztosítunk, amikor is megismerhetjük egymás nevelési elveit, és a jó gyakorlatok egyeztetésével törekszünk a gyermekek személyiségének megfelelő irányba való fejlesztésére. Bevonjuk őket bölcsődei rendezvényeinkbe, bármikor betekinthetnek a bölcsődei csoportok életébe, szülői értekezleteken tájékoztatást kaphatnak, szülőcsoportos beszélgetések alkalmával sok jó ötlettel gazdagodhatnak, amelyeket a kisgyermekük nevelésében tudnak alkalmazni, kamatoztatni, meghallgatjuk véleményüket.

7.4. A kisgyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket kiszolgáltatott helyzete miatt különleges védelem illeti meg. A nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk (testi-, lelki-, értelmi-, érzelmi-, és erkölcsi fejlődés) az emberi, gyermeki jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával. Ezeket a jogokat tartalmazza a megállapodásunk, a házirendünk, a szakmai programunk, melyeket érvényesítünk szakmai munkánk során. Az egyéni bánásmód során figyelembe vesszük etnikai-, kulturális-, vallási-, nyelvi-, nemi-, fizikai-, és mentális képességbeli különbségeiket és ezeket elfogadjuk, elfogadtatjuk egymással szemben is.

7.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődés korosztály számára életkori sajátosságaiból is adódóan meghatározó a

kisgyermeknevelők szerepe, akik személyiségükön keresztül hatnak a gyermekekre és a családokra. A feladatok színvonalas megvalósításához fontos, hogy megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, valamint magas szintű társas készségekkel rendelkezzenek. Ebből adódóan a kisgyermeknevelők felelősek a szakmai tudásuk szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciáik fejlesztéséért.

7.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A gyermekek egyéni igényeitől függő bölcsődei beszoktatására, az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint az elvesztett biztonságuknak az újrateremtésére. Ezért fontos, hogy fizikai- és érzelmi biztonságot nyújtsunk a számukra.

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A gyermekeknek a bölcsődei beszoktatási időszak alatt új környezetet, új személyeket kell megszokniuk, ahol majd biztonságban szeretnék érezni magukat. Ezt segítjük azzal, hogy a gyermekek a bölcsődébe való bekerüléstől az óvodába való átkerüléséig ugyanahhoz a kisgyermeknevelőhöz tartoznak. Étkezéskor saját helyük van, mindig ugyanabban a sorrendben terítünk nekik. Ugyanebben a sorrendben visszük őket a fürdőszobai gondozásra. Alváskor is ugyanazon a helyen van az ágyuk.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a bölcsődénk napi eseményeinek sorában, ezzel is növelik a gyermekek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai- és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő, bármely változás esetén érvényesülnie kell. A gyermekek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását. A fokozatosság már a beszoktatás első pillanatától kezdve jelen van, mert a bölcsődében töltött időt csak fokozatosan növeljük, és a gondozási feladatokat is egyre növekvő mértékben vesszük át a szülőtől. Új szokások kialakításánál apró lépésekben haladunk. A világ megismertetése során egymásra épülnek és fokozatosan bővülnek az ismeretek.

7.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A gyermekek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelők elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A kisgyermeknevelőknek figyelembe kell venniük a gyermekek spontán éréseinek, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai- és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélniük.

Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja kell legyen maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődébe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

7.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelők és a gyermekek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás követelmény a kisgyermeknevelő részéről, hiszen hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A technikai feltételek lehetővé teszik a gyermekek minél nagyobb önállóságra való törekvését. Pl. megfelelő magasságú vécék, mosdók, de a legkisebbek számára biztosított a dobogó használata; elérhető magasságban a fésűk, fogmosó poharak; az étkezésnél megfelelő magasságú asztalok és székek az önálló étkezéshez. A kisgyermeknevelők elegendő idő biztosításával, kivárással járulnak hozzá ezen törekvésekhez.

7.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív-, érzelmi- és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítanunk kell annak a lehetőségét, hogy a gyermekek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül jussanak ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz, átélhessék a spontán tanulás örömeit, megerősödjön bennük a világ megismerésének a vágya. Kíváncsiságuknak fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítenünk kell önálló kezdeményezéseiket, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

8. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA

A helyi szakmai program összeállításával az a célunk, hogy igényesen végzett, magas színvonalú szakmai munkával segítsük elő a gyermekek testi-, lelki fejlődését (az életkornak megfelelő kompetenciák kibontakoztatását, a személyiségfejlődést, a szocializációt).

Bölcsődénk szakmai programja összhangban van "A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával", az Alapprogramban megfogalmazott elvekkel, feladatokkal, a mindenkor hatályos jogszabályokkal, a gyermeki jogokat rögzítő törvényekkel, a Módszertani levelekkel és iránymutatásokkal és a működtetés egyéb szabályzóival.

8. 1. Küldetésnyilatkozat

8.1.1. Pedagógiai hitvallásunk

A korai életkorban a családi minta a legmeghatározóbb, a családi minta áll az elsődleges helyen. A bölcsődei nevelés ezt kiegészítő, támogató, mintanyújtó szerepet vállal annak érdekében, hogy a gyermekek fizikai, emocionális és szociális szükségletei teljes mértékben kielégítettek legyenek.

Ezért célunk, hogy a fejlődés elősegítése, az értelmi- és az érzelmi intelligencia kibontakoztatása a családokkal együttműködve, a családok nevelési funkcióját pozitív irányba befolyásolva történjen. Így az intézményi- és a családi nevelés egymást erősítő folyamata

megfelelő alapokat biztosít majd a gyermekek optimális fejlődéséhez.

Munkánkban a pikleri-szemléletre épülő nevelés, gondoskodás, a bátorító és támogató nevelés elvei a meghatározóak.

8.1.2. Gyermekkép

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. Fejlődését genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Minden gyermek számára biztosítanunk kell az esélyegyenlőség lehetőségét. A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek nevelés-gondozása lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve fejlesztő együttműködéssel segítsük a gyermek optimális személyiségfejlődését.

A csecsemőkor az alapvető bizalom, a kisgyermekkor az autonómia-érzés kialakulásának időszaka. Kutatások bizonyítják, hogy az első életévek a legmeghatározóbbak a gyermekek életében, személyiségfejlődésében. A korai kötődés és szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemző főbb szokások, viselkedésminták alapjai. A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakozásához legkedvezőbb feltétel a szabad mozgás- és játéktevékenység, a szülővel, a kisgyermeknevelővel való bizalomteljes, meghitt kapcsolat, az aktivitásra építő, interakciókban gazdag gondozás.

A gyermek fő tevékenysége több mint játék. A játék útján megtanul tanulni, érdeklődni, próbálkozni, kísérletezni. Megtanulja a felmerült nehézségek legyőzését. Megismeri azt az örömet és megelégedést, amit a siker, a türelmes, önálló, kitartó munka által elért eredmény jelent.

„Egészen másfajta tudásra tesz szert az a gyerek, aki önálló kísérletek révén jut el valamihez, mint az, aki készen kapja a megoldást.” (Pikler Emmi)

A nem kognitív készségek (pl. kitartás, motiváció, interakciós készség), kora gyermekkorban történő elsajátítása elengedhetetlen a későbbi kompetenciák eredményes tanulásához, a sikeres iskolai, társadalmi szerepvállaláshoz.

8.1.3. Bölcsődekép

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink nyugodt, biztosságot adó nevelői légkörben, játékon keresztül, játékba integrált tanulással gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg és szociálisan. A játék a legfontosabb tevékenység, ez határozza meg arculatunkat. Az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket minden esetben figyelembe vesszük. Esztétikus és optimálisan ingergazdag környezet megteremtésén munkálkodunk.

8.1.4. Kisgyermeknevelő-kép

A kisgyermeknevelők legfőbb munkaeszköze a saját személyiségük. Alapvető tulajdonságuk az empatikusság, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdjük elfogadó-engedékeny, ugyanakkor következetes. Képesek érzelmi biztosságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden gyermekkel. Jól ismerik a gyermekek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatják a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást.

Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek esetén a gyermeket önálló személyiségként fogadják el, gondozását-nevelését az egyéni igényének figyelembevételével végzik. A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekkel való foglalkozás módszerében figyelembe veszik, hogy hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt venniük, mint az egészséges gyermekeknél.

Képesek a szülőkkel együttműködve elősegíteni a szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekellátást elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzik. Képesek folyamatos megújulásra, szakmai fejlődésre. Tudatában vannak annak, hogy személyük és viselkedésük mindenkor példa lehet a gyermekek és a szülők számára.

8.2. Kiemelt szakmai céljaink, feladataink:

Szakmai programunk egyik legfontosabb feladatának tekintjük a családokkal történő együttműködést, a családok támogatását - mivel településünkön sok hátrányos helyzetű család él, az egészséges életmód megalapozását és a hagyományőrzést

8.2.1. A családokkal történő együttműködés, a családok támogatása

Mivel településünkön sok - többnyire két-háromgyermekes - hátrányos helyzetű család él, a gyermekek egészséges szocializációja és személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladatunk a család-bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése.

A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges testi-, lelki-, és szociális fejlődését. Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, a szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét. Bemutakozó szóróanyagokon, honlapon, faliújságon nyújtunk információt az ellátásról, a helyi szakmai programról.

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését.

Fontos számunkra a szülők bizalma, hiszen legféltebb kincseiket bízzák ránk, ezért törekszünk az együttműködő, jó kapcsolat kialakítására a családokkal. Előzetes egyeztetést követően bármikor lehetőséget biztosítunk a bölcsődei ellátás iránt érdeklődő szülők számára, hogy megismerhessék a bölcsődei életet, környezetet **egyéni látogatás** formájában.

Családlátogatás

A családlátogatásra lehetőség szerint a beszoktatás megkezdése előtt kerül sor, a szülővel előre egyeztetett napon, illetve időpontban. A látogatás időpontját a délutáni órákra időzítjük, hogy a gyermek ébrenléti idejében menjünk. Itt lehetőség nyílik egy kötetlen, családi hangulatú beszélgetésre, ahol a szülők és a gyermek is megismerkedhetnek a kisgyermeknevelőkkel, a bölcsőde működésével, a bölcsődei élet szervezésével, a szakmai programmal, házirenddel, a beszoktatás menetével stb., illetve a kisgyermeknevelők is

megismerkedhetnek a gyermekkel és a szülőkkel a család természetes közegében, valamint az otthoni szokásrenddel, a szülők elvárásaival stb.

A szülők vagy a kisgyermeknevelők kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra. Veszélyeztetett vagy védelembe vett gyermek esetében a védőnővel és a családgondozóval egyeztetve, együtt végezzük a látogatást. A látogatásokról a „saját” kisgyermeknevelő feljegyzést ír a gyermek egyéni dokumentációjába.

Az ismerkedés jellegű és az ismételt családlátogatásokat az erről szóló módszertani útmutató alapján végezzük.

Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A három éven aluli gyermek természetes élettere a család. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedés nem saját érdeke, hanem társadalmi igény. Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentsük azokat a problémákat és nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve tervezünk, végzünk.

Igyekszünk a két hetes, fokozatos beszoktatás gyakorlatát megismertetni és elfogadtatni a szülőkkel, illetve kiemeljük annak fontosságát, hogy ezzel tudjuk megkönnyíteni a gyermekük számára a beilleszkedést az új környezetbe, közösségbe.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot jelent a gyermek számára, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek közötti érzelmi kötődés kialakulását.

A módszer lehetőséget ad arra, hogy a lehető legkíméletesebben történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A nevelőt segíti a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód megtalálásában. A kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, szülők megismerhetik az ellátás minden részletét, közvetlenül láthatják a nevelőmunkát, a nevelői magatartást, a módszereket. Módszertani levél alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek és a szülő egyéni igényének figyelembe vételével. A „saját” kisgyermeknevelő összegző feljegyzést ír az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

Szülői értekezletek

A szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja.

A bölcsődei intézményegység-vezető a felvétel alkalmával, később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente több alkalommal szervezhet szülői értekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére előzetes szülői értekezletet tart a felvétel után, ahol bemutatja a bölcsődét, annak működését, a szokásrendet, a beszoktatást, a kisgyermeknevelőket, a bölcsődeorvost és a többi szakembert. Ismerteti a Szakmai programot, a Házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszélik a családlátogatások időpontját, a beszoktatások idejét.

Napi beszélgetések a szülővel (napi kapcsolattartás)

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a gyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor.

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségi állapotáról, a változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolat, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, önállóság, stb.). Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés ne a gyermek „feje felett” történjen. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot, erősítik a bizalmat, lehetővé teszik a gyermek és egymás minél teljesebb megismerését, a nevelés összehangolását.

Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. Azért szervezzük, hogy ezzel is segítsük az együttnevelés megvalósulását. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. Évente három alkalommal valósítjuk meg: a nevelési év elején – ősszel (pl. a beszoktatás tapasztalatai témakörben), tél végén/tavaszi elején (pl. a szobatisztaság kérdéseiről) és a nevelési év végén (pl. az óvodaérettségről, az óvodapedagógusok bevonásával). Minden esetben egyeztetjük a szülőkkel a tervezett témákat, melyeket a szülők igénye, érdeklődése alapján rugalmasan kezelünk. A beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést, a bizalmat.

Egyéni beszélgetések

Az egyéni beszélgetés a gyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezhetik a szülők, a kisgyermeknevelők és a bölcsődei intézményegység-vezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése is.

Biztosítjuk a beszélgetés nyugalmát, zavartalanságát, szükség esetén a gyermekfelügyeletet.

Egyéb szervezett közös programok a családokkal, nyílt napok

A programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családi nevelés segítése, a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtája lehet, pl. családi délután, játszóház, kézműves foglalkozás, fórum, előadás, étel-, könyv-, játékbemutató, sportnap, gyermekszínház stb. Ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódóan bizonyos

rendszerességgel (pl. Anyák napja, Gyermeknap, húsvétvárás, adventi készülődés, Mikulás-ünnep) szervezünk közös programokat. A gyerekek a szülők biztonságát adó jelenlétében szereznek tapasztalatokat a társas helyzetekről, együtt játszhatnak szüleikkel és kortársaikkal. A szülők kötetlen formában beszélgethetnek, ötleteket kapnak a neveléshez. Igényük szerint megfigyelhetik a bölcsődei életet, a korosztálynak való napirendet, étrendet, játékkészletet. Szívesen fogadunk minden kisgyermekes családot.

A programok ideje alatt – szükség esetén – gyermekfelügyelettel segítjük a szülőket.

Évente két alkalommal tartunk nyílt napot a bölcsődében (Születi mulatság, Gyermeknap), ahová sok szeretettel várjuk azokat a családokat is, akiknek a gyermeke még nem bölcsődés. Itt alkalmuk nyílik ismerkedni a bölcsődével és az ott dolgozókkal, valamint megismerkedhetnek és beszélgethetnek a már bölcsődés gyermekek szüleivel.

Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. A gyermeköltözőben kihelyezett hirdetőtáblán, a település honlapján, illetve az intézmény közösségi oldalán tudnak tájékozódni a szülők a bölcsődei ellátásról és az azzal kapcsolatos aktuális információkról. Az előzetes szülői értekezleten „Bölcsődétájékoztatót” adunk az újonnan érkező gyermekek szüleinek.

8.2.2. Az egészséges életmód megalapozása, egészségvédelem

Célunk a gyermekek testi-, lelki egészségének megőrzése, az egészséges életmód, a helyes szokások, viselkedésmódok megalapozása, melyeket személyes példaadással is elősegítünk. Derűs, elfogadó érzelmi légkörben naponta biztosítjuk a folyamatos játékot, a megfelelő időtartamú szabad levegőn tartózkodást, a gyermek fejlettségének és állapotának megfelelő étrendet, a fejlődéshez szükséges élelmi anyagokat. A gyermekek étkeztetését intézményünkben a helyi Borostyán étterem biztosítja, az aktuális közétkeztetési szabályoknak megfelelően (37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról) a gyermekek életkori sajátosságait, és az életkornak megfelelő tápanyag igényt figyelembe véve. Napi 4 étkezést biztosítunk (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) a gyermekek számára, ez a napi energiaszükséglet 75 %-a. Szükség esetén – szakorvosi javaslat alapján – pedig a diétás étrendet is megoldjuk.

Lelki egészségvédelem

A gyermek lelki életének kialakításában döntő fontosságúak az első életévekben szerzett benyomások. A bölcsődébe kerülő gyermekeknél – bármilyen kíméletesen történik is a beszoktatás – zavart okoz a családtól való időszakos elválás, az új tárgyi és személyi környezet elfogadása. Ennek jelei többnyire nyíltan láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd. Viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérjük.

Igyekszünk felismerni a lelki problémákat, a stressz jeleit, és segítjük a gyermekeket ezek feldolgozásában, az érzelmi biztonság megtalálásában, a társak elfogadásában. Figyelünk a mentálhigiénés változásokra, a viselkedési zavarokra, tünetekre, és kompetenciáinknak megfelelően kezeljük ezeket. A segítő szemléletű, személy-központú kisgyermeknevelők hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához. Sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket, megerősítjük a helyes viselkedést. Nagy figyelmet fordítunk az agresszió megelőzésére. Játék segítségével oldjuk a feszültségeket. A gyermek behozhatja a kedvenc

játékát, átmeneti tárgyát, ami vigaszt nyújt, kielégíti a családi otthon iránti igényt. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad.

A mozgásfejlődés segítése

A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Csecsemő- és kisgyermekkorban alakulnak ki az alapvető mozgásformák. A gyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel mozog. A mozgásigény kielégítését a szabad játék és mozgás biztosítása, az udvaron és a csoportszobában végezhető különböző tevékenységek, a játékos mozgáskezdeményezések segítik. Fontos, hogy a környezet balesetmentes legyen, kiküszöböljük a veszélyforrásokat. Olyan körülményeket teremtünk, amelyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgástevékenységre adnak lehetőséget a finommozgások és a nagymozgások gyakorlásához egyaránt. Elegendő időt, megfelelő helyet és eszközöket biztosítunk a mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A csecsemőknek olyan játszóhelyet biztosítunk, amely védett, és elegendő hely áll rendelkezésre a szabad mozgáshoz (hempergő, elkerített szobasarok).

A gyerekek állandó felügyelet mellett, szabadon mozoghatnak, egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolhatják a nagymozgásokat, finommozgásokat.

Rendszeresen kezdeményezünk játékos mozgást.

Célunk:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének, mozgásaktivitásának megőrzése;
- a mozgás megszerettetése;
- az egészséges életmód kialakítása;
- a nagy- és finommozgások, az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-lábkoordináció fejlesztése;
- a testséma fejlesztése;
- a mozgástapasztalatok bővítése;
- a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése;
- a gerincproblémák és lúdtalp megelőzése;
- az értelmi struktúrák fejlesztése;
- a szociális képességek fejlesztése, a pozitív személyiségtulajdonságok erősítése a mozgáson keresztül.

A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, segíti a növekedést, a fejlődést, az egészség fenntartását, a megbetegedések megelőzését. Segíti az én-tudat fejlődését, az alkalmazkodást, a társas kapcsolatokat.

Levegőzés

Minden évszakban biztosítjuk a szabadban, tiszta levegőn való rendszeres tartózkodást, kinti játékot, mozgást.

Fogápolás

Kiemelten fontosnak tartjuk a fogak ápolását, a helyes szájöblítés és fogmosási technika elsajátítását a gyermekekkel. Célunk az egészséges fogfejlődés biztosítása, a fogazat védelme, a fogmosás igényének egész életre szóló kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét, fogkrémet használnak. A helyes rágás érdekében rendszeresen adunk zöldséget, gyümölcsöt.

Fontosnak tartjuk a gyermekek rendszeres fogászati ellenőrzését. Fogszakorvosokkal konzultálunk a gyermekek egészséges fogazata érdekében.

A bölcsődeorvos preventív tevékenysége

Közvetlenül a gyermek beszoktatása után, majd később csecsemők esetében havonta, 1 éves kor feletti gyermekek esetében pedig félévente részletes orvosi vizsgálatot (testi, lelki, szociális fejlődés) végez a bölcsődeorvos és dokumentálja azt a gyermek egészségügyi törzslapjában. Elvégzi a státusz vizsgálatokat. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelővel, a szülővel, szükség esetén a gyermek háziorvosával. Szükség szerint szakvizsgálatot ajánl, kezdeményez.

Egészségügyi továbbképző, ismeretterjesztő előadásokat tart a bölcsőde dolgozóinak és a szülőknek, felügyeli a gyermekek étkeztetését.

8.2.3. Hagyományörzés

Hiszünk a megtartó erőben, abban, hogy hagyományainkat óvnunk, őriznünk és ápolnunk kell ahhoz, hogy ne merüljenek feledésbe.

Célunk, hogy a bölcsődénkben nevelkedő gyermekek a múlttal és a jelennel, a környezetükkel, a világ dolgaival, eseményeivel természetes egységükben ismerkedjenek meg. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a néphagyományokkal és a kulturális értékekkel, mert hisszük, hogy segítségül szolgálnak a személyiség fejlesztésében. Igyekszünk a hagyományokat, ünnepeket a gyerekek számára különféle játékos tevékenységekkel minél szemléletesebbé, minél érzékelhetőbbé, az életkoruknak megfelelően minél kézzel foghatóbbá tenni. Figyelemmel kísérjük és megmutatjuk nekik az évszakokhoz, hónapokhoz, napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó hagyományokat, szokásokat, ezekhez kapcsolódóan pedig játékokat, énekeket, mondókákat, verseket, meséket, illetve különféle tapasztalat- és ismeretszerzési tevékenységeket kapcsolunk.

Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokat, szokásokat a családokkal együtt, közösen élesszük fel. Ezért évente több alkalommal szervezünk közös programokat a családokkal (pl. családi délutánok formájában), az ünnepkörök köré építve (szüreti mulatság, tökfárgás, adventi készülődés, farsangolás, húsvéti tojásfestés stb).

A gyermekek ünnepeit (születésnap, névnap) a csoporton belül, meghitt hangulatban ünnepeljük meg.

A néphagyományörzésen keresztül kiemelten kezeljük az anyanyelvi, a zenei- és a vizuális nevelést.

9. BÖLCSŐDÉNK MINŐSÉGPOLITIKÁJA, FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, FORMÁI

Bölcsődénkben **a minőségi munka alapkövetelmény. Ennek garanciája dolgozóink rendszeres továbbképzése, folyamatos szakmai fejlesztése és az önképzés.** Elvárás részükről a felkészült és lelkiismeretes munkavégzés, a szülőkkal való jó kapcsolatra, a partneri együttműködésre való törekvés. Fontos a gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása, és a bölcsődénk Szakmai programjában, valamint Házirendjében megfogalmazott

szakmai- és adatvédelmi szabályok betartása.

Az ellátást és a szolgáltatás iránti igényt folyamatosan vizsgáljuk, mérjük. Az igényeket és a mérések eredményeit beépítjük a bölcsőde további működésébe.

Felelősek vagyunk a szülők tájékoztatásáért, azért, hogy partnereinkkel összhangban, megelégedésükre végezzük munkánkat.

Törekszünk arra, hogy megismerjük a családok, mint nevelőpartnerek igényeit, elvárásait, tájékozódjunk ezek teljesüléséről, és elvégezzük a szükséges korrekciókat.

A szülői elégedettségről rendszeresen tájékozódunk az egyéni és csoportos beszélgetések alkalmával, valamint elégedettségmérő kérdőív névtelen kitöltésére kérjük szülőket.

A minőségfejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a folyamatos szakmai fejlődést, a gyermekellátás színvonalának megtartását, növelését, az új kutatások eredményeinek megismerését, szakmai munkában való felhasználását, a szakemberek közötti kapcsolat erősítését, az egységes szakmai szemlélet kialakítását, megőrzését.

A minőségpolitika lehetővé teszi, hogy intézményünk hosszú távú céljai hatékonyan valósuljanak meg a gyakorlatban.

A Szakmai program tartalma és megvalósulása a szakmai megbeszélések, házi továbbképzések egyik témaköre. Megvalósulását rendszeresen ellenőrizzük.

9.1. A kisgyermeknevelők szakmai fejlődésének biztosítása

A kisgyermeknevelőknek továbbképzési kötelezettsége van, mely kötelezettséget meghatározott továbbképzési időszakban kell teljesíteniük. Középfokú végzettséggel 60, felsőfokú végzettséggel 80 pontot szükséges összegyűjteniük - akkreditált képzések formájában - a továbbképzési időszak időtartama alatt.

Igyekszünk minden lehetőséget kihasználni, hogy **a dolgozók szakmai továbbképzéseken vegyenek részt, emellett házi továbbképzések keretében is foglalkozunk a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Lehetőséget adunk továbbtanulásra, szakmai fejlődésre.**

Bölcsődénk dolgozói kapcsolatban állnak más bölcsődékkal tapasztalatcsere céljából, a lehetőségek tükrében ellátogatnak más bölcsődékbe, ami lehetővé teszi a módszerek, eljárások egyeztetését, a jó gyakorlatok átadását, a kollegiális kapcsolat ápolását. Ezek a látogatások a nevelés-gondozás nélküli munkanap keretében valósulnak meg, mintegy szakmai továbbképzésként, abban az esetben, ha a szülők nem igényelnek erre a napra bölcsődei ellátást.

Minden évben az április 21-i **nevelés nélküli munkanapot** a dolgozók szakmai fejlesztésére használjuk fel.

A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődését tapasztalt kisgyermeknevelők által nyújtott szakmai segítséggel, mentorálással biztosítjuk.

A szakmai fejlődéssel és a pályakezdő kisgyermeknevelő segítségével kapcsolatos további, részletes információk a bölcsőde Továbbképzési tervében, illetve Gyakornoki Szabályzatában találhatóak.

10. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

- A bölcsődébe azok a gyermekek vehetőek fel, akik a 20 hetes kort betöltötték, forráskúti lakcímmel rendelkeznek és életvitelszerűen ott is tartózkodnak (illetve szabad kapacitás terhére a környező településekről érkezők is)
- A bölcsődei ellátás igénybevétele önkéntes.
- A felvétel a szülő (törvényes képviselő) kérelme alapján történik. Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek a bölcsődébe abban az esetben vehető fel, ha a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. 4.§ 25. pontjában foglaltak szerinti sajátos nevelési igényét megállapították.
- A bölcsőde minden évben tavasszal (azonos időpontban az óvodával) meghirdeti a bölcsődei felvételt, a beiratkozási napokat, a helyi újságban, Forráskút Község honlapján. A beiratkozás napjain kívül is lehetőség van felvételre a megüresedett férőhelyeken.
- A beiratkozás során a szülő kitölti a felvételi kérelmet.
- Ha a gyermek felvételt nyert, és a megbeszélte időben nem kezdik el a beszoktatást, egy hónapig tartjuk a helyet számára, ezt követően – ha még igénylik az ellátást – újra be kell írni a gyermeket.
- A felvételt nyert gyermekek szülei számára a bölcsődei intézményegység-vezető előzetes szülői értekezletet tart, melyen tájékoztatja őket a bölcsőde működéséről, a megállapodás kötéséről, a Szakmai programról, a Házi rendről, a TAJ alapú nyilvántartásról, az étkezés térítési díjáról (ha nem ingyenes), a beszoktatás menetéről, idejéről, a csoportok beosztásáról, a panaszkezelés módjáról.
- A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel.
- A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a gyermeket, akinek szülője, törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy több gyermeket nevelő családban él, egyedülálló szülő által nevelt), vagy védelembe vett gyermek.

11. AZ ELLÁTÁS MEGSZŰNÉSE

- Óvodai nevelésre érett gyermek esetén annak az évnek az augusztus 31-éig, amelyben a harmadik életévét betölti
- Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi- vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei nevelésben, gondozásban legfeljebb annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amely évben a 6. életévét betölti.

- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetve magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését. A bölcsőde orvosa szakvéleménye kiállításához más szakemberek (gyógypedagógus, pszichológus, kisgyermeknevelő stb.) véleményét is kikéri.
- Ha a szülő (törvényes képviselő) már nem kívánja a bölcsődei ellátást igénybe venni gyermeke számára, és azt előre jelzi.
- Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a Házi rendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.
- Határozott idejű ellátás esetén a megjelölt időtartam leteltével.

12. A TÁJÉKOZTATÁS MÓDJAI

A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja:

- a bölcsőde faliújságján
- a helyi újságban
- Forráskút Község honlapján

Az ellátás alatti tájékoztatás módjai:

- szülői értekezletek
- napi beszélgetések a szülővel
- szülőcsoportos beszélgetések
- egyéni beszélgetések
- üzenő füzet
- nyílt nap
- egyéb szervezett közös programok a családokkal
- indirekt kapcsolattartási formák (pl. írásbeli tájékoztatók, kiírások a hirdetőtáblákon, közösségi oldalakon való tájékoztató megjelenések)

13. A BÖLCSŐDEI ÉLET SZERVEZÉSE

A bölcsődék nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve a visszautazás időtartamát.

Intézményünk napi nyitvatartási ideje 7⁰⁰- 17⁰⁰-ig, napi 10 óra.

A teljes nyitva tartás ideje alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyermekekkel.

Ünnepnapokon és hivatalos munkaszüneti napokon zárva tartunk.

A nyári hónapokban, takarítási szünetet tartunk (pl. a festés és a karbantartási munkálatok elvégzése miatt), melynek időpontjairól minden év február 15-ig értesítjük a szülőket. A nyári zárva tartás a Fenntartó hozzájárulásával történik.

A bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap, minden évben nevelés-gondozás nélküli munkanap, melynek célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése. Bölcsődénk ezen a napon, ha ellátásra irányuló szülői kérés nincs, zárva tart. Szülői igény esetén azonban az ellátás keretében biztosítjuk a gyermekek felügyeletét, illetve étkezését.

A szülőket február 15-ig tájékoztatjuk a nevelés-gondozás nélküli munkanapról és a nevelés-gondozás nélküli munkanapon a gyermek felügyelete és az étkeztetés biztosítása iránti igény bejelentésének lehetőségéről.

13.1. Gyermekekétkeztetés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy „a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.”

Intézményünkben a forrásküti Borostyán étterem végzi a gyermekétkeztetést, a gyermekek életkorának és a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet előírásainak megfelelően.

A települési önkormányzat az 1997. évi XXXI. törvény 21/C. § (1) - (2) bekezdésének értelmében **szünidei gyermekétkeztetés** keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére, a déli meleg főétkezést, a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a bölcsőde zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon.

A bölcsődében napi 4 étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítunk a gyermekek számára. Ez a napi étkezések 75%-a.

Szomjoltásra vizet adunk. Minden évszakban ügyelünk a szükségletnek megfelelő, elegendő folyadékfogyasztásra.

Bölcsődénkben tálalókonyha-melegítő konyha van. Az ételt kiszállítással kapjuk az étkeztetést biztosító étteremből.

A heti étrendet a szülők számára elhelyezzük a faliújságokon.

13.2. A bölcsődei nevelés megvalósulásának sajátos feltételei

A nevelés céltudatos, tervszerű, érték közvetítő folyamat, amely során ismereteket, szokásokat, hagyományokat, normákat, viselkedésformákat sajátít el a gyermek.

Az értékelsajátítás folyamatában az érzelmeknek meghatározó szerepe van a 3 éven aluli korosztályban, ezért átélhető, megtapasztalható élményeket kell közvetíteni.

A nevelés bipoláris folyamat, a gyermek is részt vesz benne.

A bölcsődei szakemberek a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve, a szülőkkel együttműködve alakítják a nevelés folyamatát.

A gyermekcsoport szervezése

A bölcsődei gyermekcsoportok létszámát a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 46. § (1) bekezdése határozza meg. A rendelet értelmében a csoportlétszám legfeljebb 12 fő. Ennél magasabb létszám bölcsődénk esetében szakmailag nem fogadható el, hiszen csoportunk a helyi igényekhez igazodva vegyes életkorú, valamint a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

Sajátos nevelési igényű, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén az NM rendelet 46. § (3) bekezdése értelmében, ha egy sajátos nevelési igényű gyermeket látunk el, akkor a megengedett létszám legfeljebb 10 fő, két sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén legfeljebb 8 fő, míg három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén legfeljebb 6 fő.

A bölcsődei ellátás teljes időtartama alatt igyekszünk biztosítani a személyi állandóságot, a „saját” kisgyermeknevelői rendszert. A „saját” kisgyermeknevelő szoktatja be a bölcsődébe a gyermeket, végzi nevelését, gondozását, figyelemmel kíséri fejlődését, számon tartja egyéni igényeit, problémáit, szokásait, rendszeresen vezeti a gyermek dokumentációját. A csoport gyermekeinek egy része, 5-6 gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. Az ún. „ölelkezési időt” (amikor mindkét kisgyermeknevelő bent van a csoportban) elsősorban „saját” gyermekeik nevelésére fordítják. A műszakbeosztásokat a helyi adottságokhoz mérten alakítjuk. A gyermekek soha nem maradnak közvetlen felügyelet nélkül, akkor sem, ha a kisgyermeknevelői létszám nem teljes.

„Saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, ő végzi a gyermekkel kapcsolatos nevelési-gondozási feladatokat, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. Elsősorban ő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait.

A gyermekek napirendje

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett, folyamatos napirendet központi kérdésnek tekintjük. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni igényeinek figyelembevételével tervezik és valósítják meg a napirendet. Arra törekszünk, hogy a családi és a bölcsődei napirend összhangban legyen, harmonikusan kiegészítse egymást.

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermeknek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégítenünk, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is.

A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés és a bölcsődei dajkával való összehangolt munka.

Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság.

A csoportok napirendjét elhelyezzük a faliújságokon. A gyermekek napirendjéhez igazodva készítjük el a kisgyermeknevelők munkarendjét. Módszertani levél nyújt alapot a napirendek megfelelő szervezéséhez.

Minta napirend:

7:00-8:00

Érkezés, játék. .

8:00-8:30

Reggeli, játék.

8:30-9:00

Szakmai programra épülő kezdeményezés, játék.

9:00-9:30

Gondozás, játék.

9:30-10:00

Tízórai, készülődés az udvarra, teraszra (jó idő esetén).

10:00-10:50

Játék az udvaron, teraszon (rossz idő esetén a csoportszobában).

10:50-11:00

Udvari játék esetén készülődés be a csoportba, vetkőzés.

11:00-11:30

Gondozás, játék.

11:30-12:00

Ebéd, készülődés az alváshoz.

12:00-14:30

Alvásidő.

14:30-15:00

Gondozás, játék.

15:00-15:30

Uzsonna, játék.

15:30 -17:00

Játék, gyermekek hazaadása.

13.3. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtson, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosítson. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesülése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye, ezért a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük.

Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a gyermek viselkedésében, illetve a gondolkodásában, valamint elősegíti, hogy megismerje önmagát és a környezetét. A tanulás a gyermek életkorából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkorai tanulás **színterei** a természetes élethelyzetek:

- a gondozás és a játék,
- a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység,
- valamint a kommunikáció.

A tanulás **formái**:

- az utánzás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés,
- és szokáskialakítás.

A kisgyermeknevelőknek a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek esetében szem előtt kell tartaniuk, hogy náluk más jellegű a tanulási folyamat és hosszabb időt vesz igénybe.

A beszéd a kisgyermekkorai tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók.

Fizikai- és érzelmi biztonság megteremtésével, optimálisan inger gazdag környezettel tesszük lehetővé, hogy a gyermek nyitottan, érdeklődéssel forduljon a környezet felé, kedve legyen aktívan tevékenykedni. Sok lehetőséget kínálunk tapasztalatszerzésre, a szűkebb és a tágabb környezet megismerésére. Magyarázattal, bátorítással, elismeréssel segítjük a megértést, a feldolgozást. Követhető, pozitív mintát nyújtunk a gyermeknek.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelők és gyermekek között, amelynek elsődleges célja a gyermekek fizikai-, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes- és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben. Ezért biztosítjuk

számára, hogy legyen lehetősége úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását és támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelő megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet, valamint az önállóságra való törekvést. Elvárásaink igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez, aktuális állapotához. Ha nincs kedve aktívan közreműködni, rugalmasan alkalmazkodunk állapotához, és a műveleteket (vagy egy részét) elvégezzük helyette.

A gondozási helyzetekben nem érvényesülhet teljesítményelvárás.

Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

A **gondozási műveleteket** többnyire a gyermek „saját” kisgyermeknevelője végzi. Távolléte esetén a társ kisgyermeknevelő helyettesíti, hiszen a gyermek számára már ismerős személy. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A mosdóban, egy időben egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két gyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy minden alkalommal elegendő idő jusson a gyermekek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív közreműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

- ***Pelenkázás, bili, vécé használata***

A pelenkás gyermekek egyszer használatos saját pelenkát használnak. A pelenkát naponta többször kicseréljük. Reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után pedig minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A székletes gyermek pelenkáját azonnal kicseréljük. Az önállóan, stabilan álló gyermeket állva pelenkázzuk (a nevelő kisszéken ül). Az állva pelenkázás előnyei: könnyebb a kapcsolattartás, a szemkontaktus, a gyermek látja, mi történik, nagyobb biztonságban érzi magát, együttműködik, aktívan részt vesz a gondozásban: fogja a ruhát, terpeszti a lábát, húzza a nadrágját, stb. Ha szükséges a lemosás, akkor előtte lehetőséget adunk a vízzel való ismerkedésre, ha szükséges, feloldjuk a víztől való félelmet. Az otthon bilit használó gyermek a bölcsődében is bilit használhat, a gyermekvécét, mint lehetőséget ajánljuk. Ha szükséges, dobogót teszünk a vécé elé. A gyermekek testalkata miatt kislányok esetében mindig a kisgyermeknevelő végzi a törlést. A fiúknak ajánljuk a vécépapír használatát. A székletes gyermek törlése mindig a kisgyermeknevelő feladata. A szobatisztaság fontos állomás a gyermek szociális fejlődésében. Kialakulását nem sürgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót. Idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján előbb–utóbb minden gyermek szobatiszta lesz.

- ***Testápolás***

Környezetünk és testünk tisztasága nemcsak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek elleni küzdelemben is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermekkorban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért rendszeresen kezet mosunk. Mindig kezet mosunk a pelenkacsere, a vécéhasználat után. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Fontos feladatunk a helyes technikával végzett kézmosás tanítása. Arcot akkor mosunk, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant vagy mini szappant használunk. A kézmosást és a törülközést személyes példaadással segítjük. A tükör előtti fésülködés nemcsak a mozdulatok gyakorlása, de a testséma kialakulása, a saját test megismerése szempontjából is fontos. Ezért használunk nagy tükröket. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően, a délelőtti gondozás idején kerül sor szájbölgöztetésre, fogmosásra, saját, jellel megjelölt eszközökkel. Szükség esetén a kisgyermeknevelő megmutatja az öblögetést, a mozdulatokat.

Jól segíti a helyes mozdulatok begyakorlását a mosdó fölötti tükör. Tanítjuk a helyes orrfújást, a zsebkendő higiénikus használatát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ruházata tiszta, izléses, kényelmes és praktikus, lábbelijük egészséges legyen, tartsa a bokát. A ruházat tegye lehetővé az önálló, szabad mozgást, játékot. Elegendő időt biztosítunk a gyermek számára az önálló öltözésre, vetkőzésre. Figyelemmel kísérjük tevékenységét, így elkerüljük, hogy a ruhát, a cipőt rosszul vegye fel, és elmenjen a kedve tőle. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet is fejlesztjük. A gombolást, fűzést, kapcsolást játékeszközökkel is gyakorolhatja. A testápolással kapcsolatos szokásalakítást következetesen végezzük. Célunk, hogy a gyermekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a tisztálkodás, a fésülködés, a fogápolás, a rendezett öltözék.

- **Étkeztetés**

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló, tiszta étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Célunk, hogy örömmel és jó étvágyal fogyasszák el az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint (ölben vagy asztalnál ülve), gondozási sorrendben étkeznek.

Mindig tekintetbe vesszük az egyéni tempót, a szükségleteket. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel-e a gyermekek ízlésének. A gyermekek játékhelyzetből érkeznek asztalhoz, saját helyükre ülnek. Minimálisra csökkentjük a számukra fárasztó várakozási időt. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít, tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyerekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési, táplálkozási szokások (pl. alapos rágás, gyümölcs, zöldség fogyasztása) kialakítására nagy hangsúlyt helyezünk. Az új ízeket, ételeket fokozatosan vezetjük be. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az ételfogyasztására. Fontosnak tartjuk az információcserét a szülőkkel a gyermek étkezési szokásairól. Feljegyzéseket készítünk az étkezésről az egyéni dokumentációba.

- **Pihenés, alvás biztosítása**

A gyermekek akkor játszanak önfeledten, akkor vesznek részt szívesen a gondozásban, ha egyéni igény szerint megfelelő időt és lehetőséget biztosítunk pihenésre, alvásra is.

Gyermekheverőn, puha sarokban, kuckóban pihenhetnek. Az alváshoz optimális feltételek (átszellőztetett szoba, csend, nyugalom, kényelmes fekhely és ruházat, állandó hely, póttárgy) szükségesek. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. A félrenyelés veszélye miatt nem adunk cumisüvegben folyadékot a fekvő gyermeknek. Az ébredés után lehetőség van csendes játékokra, ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják meg társaik alvását.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, segíti a világ megismerését és befogadását, elősegíti a gyermek testi-, értelmi-, érzelmi- és szociális fejlődését.

A kisgyermeknevelő a **játék feltételeinek**:

- megfelelő hangulat,
- megfelelő hely,
- megfelelő idő,
- megfelelő eszközök

biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően

kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonság alapján, indirekt módszerekkel törekszünk az értelmi fejlesztésre.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a gyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Módszertani levél, fejlődés lélektani, pedagógiai, nevelés lélektani ismeretek segítenek abban, hogy önállóan, felelősséggel hozzassunk döntéseket a gyermekek játéktevékenységével kapcsolatban.

A játéktevékenység kibontakozásának segítése együttműködést, team-munkát, folyamatos szakmai fejlődést kíván a gyermekkel foglalkozó felnőttektől.

Mozgás

A csecsemő- és a kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének az időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, ezért számukra örömforrás a mozgás. Ezt szem előtt tartva a csoportszobákban és az udvaron is biztosítjuk a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Odafigyeléssel és rendszeres ellenőrzéssel biztosítjuk a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. A csecsemőknek olyan játszóhelyet biztosítunk, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésükre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a csoportszobában. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Mondóka, ének

A bölcsődében **sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre** ad lehetőséget:

- a környezet hangjainak megfigyelése,
- a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmikus szövegmondása,
- a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása,
- a közös éneklés.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik az érdeklődést, formálják az esztétikai érzékenységet, a zenei ízlést, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a gyermekeknek.

Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt és a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a gyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör

megteremtéséhez.

A zenei nevelés eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek további zenei fejlődéséhez.

Vers, mese

A vers és a mese nagy hatással van a gyermekek érzelmi- és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre.

A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek ezen helyzetekben olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A kisgyermeknevelők repertoárjában a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. Fontos, hogy a verseket, meséket fejből, átéléssel és megfelelő érzékeltetéssel mondják.

A helyzetek alakítását, alakulását elsősorban a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye.

A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

A leggyakoribb **alkotó tevékenységi formák a bölcsődében:**

- nyomhagyó eszközök használata,
- firkálás,
- gyurmázás,
- ragasztás,
- gyűrés,
- tépés,
- ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.).

Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak

és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek a tevékenységekből, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat.

Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, az ok-okozati összefüggések felfedezésére és megértésére.

13.4. Ünnepeink

A bölcsődés kisgyermekünk ünnepei között elsődleges helyet foglal el saját születésnapjuk. A hagyományos ünnepeket csoportszinten örömteli játékon keresztül élük meg, illetve az óvodával közösen az ünnepvárás izgalmába kapcsolódnak be.

Pl.:

- Szüreti multság
- Adventi készülődés (Luca-búza, mézeskalács, adventi koszorú)
- Mikulás-várás
- Karácsonyi hangverseny
- Farsangi móka
- Tavaszköszöntő
- Húsvéti készülődés
- Anyák napja
- Gyermeknap (Bölcsődébe kukucskáló)

13.5. A gyermekekről vezetett dokumentáció

A bölcsődei nevelés–gondozás során folyamatosan figyelemmel kísérjük és dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. A dokumentálást megfigyelési szempontsorok segítik. A dokumentáció vezetésénél fontos szempont a tárgyyszerűség (objektivitás, konkrétság), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják), a hitelesség, a szakmaiság, az árnyaltság, a rendszeresség.

A gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítjuk, sohasem minősítjük.

A dokumentáció vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

Gyermek-egészségügyi törzslap

A kisgyermeknevelők vezetik a „saját” gyermekeikről. Nálunk a szülőkkel folytatott egyéni beszélgetés alapján a kisgyermeknevelők töltik ki a gyermekre vonatkozó, addigi fejlődési adatokat, ezzel is segítve a szülővel való, bizalmon alapuló, együttműködő kapcsolat kialakulását.

A törzslap részét képezi a **Fejlődési napló**, melybe a kisgyermeknevelők feljegyzést készítenek a családlátogatásról, a beszoktatás alakulásáról, majd segítő útmutató alapján 1 éves korig havonta, 1 éves kor után pedig negyedévente írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, a változásokról.

Üzenő füzet

Módszertani ajánlás alapján a „saját” kisgyermeknevelő havonta tájékoztatja a szülőket levél formában a gyermek fejlődéséről, az eseményekről.

Nem pótolja a személyes, közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, hanem kiegészíti és megerősíti azokat. Tájékoztatást ad a szülőknek a gyermek fejlődéséről, a kisgyermeknevelő szakmai munkájáról, módszereiről, empátiás készségéről. Hozzájárul a szülő és a kisgyermeknevelő közötti jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

Csoportnapló

A gyermekcsoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. A csoport kisgyermeknevelői vezetik. Tartalmazza a jelenlévők nevét, az aktuális eseményeket, az étrendet, a szakmai tevékenységeket, kezdeményezéseket.

Napi jelenléti kimutatás, TAJ-alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

A naponta gondozásban részt vevő gyermekek nevét, jelenlétét rögzítjük. Ez az alapja a bölcsődei normatíva lehívásának.

Étkezési nyilvántartás

Az étkezésben résztvevő gyermekekről naponta vezetjük a nyilvántartást.

14. AZ INTÉZMÉNYEN BELÜLI ÉS MÁS INTÉZMÉNYEKKEL TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS MÓDJA

Dolgozók közötti együttműködés módjai

A dolgozók közötti megfelelő kommunikációáramlást napi megbeszélések, értekezletek heti rendszerességgel, ill. a felmerülő kérdések esetén segítik.

A kisgyermeknevelők folyamatosan egyeztetnek az ellátandó feladatokkal kapcsolatosan, különösen akkor, amikor helyettesítésre kerül a sor.

Személyiségük különbözőségei ellenére fontos számukra, hogy nevelési gyakorlatukat egymáshoz közelítsék. Fontosnak tartják, hogy a gyermekeket egységes nevelői hatások érhék. Egyeztetnek, hogy ugyanazon szabályok betartását kérjék a gyermekektől. Nevelési probléma felmerülésekor esetmegbeszélést tartanak.

Az óvodai- és bölcsődei dolgozók munkáját, egymással való együttműködését, megismerését segítik a közös munkaértekezletek és a közös rendezvények.

A munka- és tűzvédelmi oktatáson, HACCP oktatáson is közösen vesznek részt az intézmény dolgozói.

A bölcsődei intézményegység-vezető rendszeresen tájékoztatja a szakmai munkáról az intézményvezetőt.

Bölcsőde – óvoda kapcsolat erősítése

A bölcsődés gyermekek nagy része abban a kedvező helyzetben van, hogy nem teljesen ismeretlen helyen kezdi az óvodát, hiszen az óvoda közelsége könnyen megteremti a lehetőséget az ismerkedésre.

Lehetőséget adunk a szülőknek és gyermekeknek, hogy a leendő óvónővel már bölcsődébe való járás időszaka alatt találkozhassanak akár rendezvényeken (bábelőadás, szülőcsoportos beszélgetés, szülői értekezlet), akár a hétköznapi során.

Információt gyűjtünk kölcsönösen egymás munkájáról, hogy hasonló elvárásokat támasszunk a gyermekekkel szemben a bölcsődéből az óvodába való átmenet idején, megkönnyítve annak lelki terheit.

Részt veszünk olyan óvodai rendezvényeken, amelyek szórakoztatóak a bölcsődés korú gyermekeknek is. Néphagyományokat felelevenítő jeles napi ünnepeken, táncházban, bábelőadásokon, zenés előadásokon, gyermeknapon.

Ünnepek alkalmával meglátogatják egymást az óvodai és bölcsődei csoportok.

Alkalmat keresünk arra, hogy a volt bölcsődések visszalátogassanak hozzánk.

A leendő kiscsoportos óvónőket meghívjuk a bölcsődei nevelési év vége felé, hogy tájékoztatást nyújtsanak az óvodába készülő gyermekek szülei részére, eloszlata a kétségeket, és oldják az intézményváltással kapcsolatos esetleges szorongásaikat.

A bölcsődei szakmai program megismertetése az óvónőkkel, kiindulási alap lehet az óvodában majdan folyó munkához.

A kompetencia alapú nevelés a meglévő képességek, készségekre építve fejleszti a kisgyermek teljes személyiségét.

Az óvodai kompetencia alapú pedagógiai program bölcsődére alkalmazható részei a gyakorlatban megvalósíthatók, az egységes nevelői hatások elve megvalósulása érdekében.

Együttműködés más intézményekkel

- A Fenntartóval, a jegyzővel rendszeresen, illetve szükség szerint megbeszéléseket tartunk, tájékoztatást nyújt az intézményegység vezetője a működésről.
- Kapcsolatot tartunk a Csongrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályával.
- Módszertani, szakmai kérdésekben segítséget a Magyar Bölcsődék Egyesülete, ill. a Dél-alföldi régió szakértője ad.
- A gyermekek TAJ alapú nyilvántartásával kapcsolatos kérdésekben az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság munkatársai szolgálnak információval.
- A védőnők rendszeresen látogatják a bölcsődét.
- A gyermekvédelem körébe tartozó ügyek esetében konzultálunk a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, a családsegítőkkal.
- A sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek esetében a Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal, az ODÚ Fejlesztő Központtal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal vesszük fel a kapcsolatot.
- Csongrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Intézetével is kapcsolatban állunk.
- Jelzőrendszeri értekezleteken mód van tapasztalatcserére a helyi iskola gyermekvédelmi felelősével, a körzeti megbízott rendőrrel, a községben működő háziorvossal, védőnővel, családgondozóval.

15. A FEJLŐDÉS LEGGYAKORIBB JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE

A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak a

pszicho–szomatikus fejlődésben, fejlettségi szintben. A gyermekek többsége az érés, fejlődés, a családi és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet:

- Több területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel, élvezzi az önállóság gyakorlását,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- Fő tevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szeret játszani.
- Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, hogy közösséghez tartozik. Örül családjának, társainak. Már nemcsak a felnőtt–gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, szívesen játszik együtt társaival.
- Kialakult én–tudata, én-képe pozitív: egészségesnek, teljesnek érzi magát.
- Nyitott a környezet iránt, minden érdeklő, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, szokásokat. Elfogadja a csoportban kialakított szabályokat, és az alkalmazkodás nem jelent számára nehézséget. Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit szeretne.
- Képes a konfliktusokat, a negatív érzéseket, a frusztrációt önállóan vagy felnőtt segítségével feldolgozni.
- Mozgása összerendezett. Önállóan és biztonságosan mozog, változatos mozgásformákat alkalmaz (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, egyensúlyozás, szökdelés, stb.). Érzékeli teste térben való elhelyezkedését, mozdulatai hatását.
- Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik beszéd, mozgás, játék, ének, rajz, stb. útján. Szavakkal kifejezi szükségleteit: szól, ha éhes, ha szomjas stb.
- Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyermekekkel.
- Gazdag szókincse van.
- Szobatiszta, a délutáni alvás idején legtöbbször „ágytiszta”. Büszke arra, hogy nincs már szüksége pelenkára (átmeneti visszaesések előfordulhatnak).
- Együttműködik a felnőttel, szívesen segít, apró feladatokat teljesít.

Fontos az intézmények, a család, a bölcsőde és az óvoda együttműködése a gyermekek zavartalan fejlődése, óvodai adaptációja érdekében.

16. AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

Különös gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetetlenségére, valamint a szülők, törvényes képviselők, és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogaira. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

Gyermeeki jogok:

- A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.
- A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

A szülő (törvényes képviselő) joga, hogy:

- A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon;
- tájékozódjon a bölcsődei ellátásról;
- megválassza a bölcsődét, amelyre gyermeke nevelését-gondozását bízza;
- megismerje a nevelés-gondozás elveit, módszereit;
- megismerje a gyermekcsoportok életét, napirendjét;
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi, személyi feltételeket;
- megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat;
- tájékoztatást, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől;
- véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban;
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásuk.

A szülő (törvényes képviselő) kötelessége, hogy:

- gyermekével együttműködjön, emberi méltóságát tiszteletben tartsa;
- gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztassa, igényeit, véleményét figyelembe vegye;
- gyermeke jogainak érvényesítése érdekében megtegye a szükséges intézkedéseket;
- együttműködjön a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel; intézményekkel és betartsa a Házirendet.

Az ellátást igénybe vevőknek joga van:

- A bölcsődei ellátást és a szolgáltatásokat teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni.
- Joga van minden fontos kérdésben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba és a dokumentumokba való betekintéshez.
- Joga van személyes adatainak védelméhez, a magánéletével kapcsolatos titkok védelméhez.
- A bölcsődei intézményegység-vezető köteles biztosítani, hogy az ellátott adataihoz, a vezetett nyilvántartásokhoz illetéktelen személy ne juthasson hozzá.
- Az ellátást igénybe vevők, az ellátást nyújtó kötelezettségszegése és a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhetnek (Érdekképviselési Fórum).

A kisgyermeknevelő joga, hogy:

- a munkájával kapcsolatos információkhoz hozzájusson;
- a munkájával, a szakmával kapcsolatban véleményt nyilvánítson;
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, tevékenységét értékeljék és elismerjék;
- munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait;
- munkájához, szakmai fejlődéséhez segítséget kérjen és kapjon;
- a csoportjába tartozó gyermekek szüleivel rendszeresen kapcsolatban legyen;
- munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben;
- a vele szemben felmerült panasz esetén meghallgassák.

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy:

- munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban, öltözékben jelenjen meg;
- a munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően, önállóan végezze feladatait;
- a gyermekek, szülők, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa, a birtokába jutott információt ennek megfelelően kezelje;
- példamutató magatartással és szakmai tudásával védje hivatása, munkahelye jó hírnevét;
- teljesítse az elsődleges szocializáció hiányosságaiból rá háruló korrekciós funkciókat;
- szakmai kompetenciája határait betartva lássa el feladatait;
- rendszeresen megújítsa szakmai ismereteit;

- munkáját a szakmai és etikai elvek figyelembevételével, mindenkori legjobb tudása szerint végezze.

A bölcsőde dolgozói számára biztosítandó:

- Az egészséges és biztonságos munkavégzéshez szükséges törvényi előírásoknak megfelelő munkafeltételek megteremtése.
- A dolgozónak joga van véleménye kinyilvánításához, munkájának elismeréséhez, a munkavégzésével kapcsolatos megbecsüléshez.
- Biztosítani kell számukra a segítséget a szakmai tudásuk gyarapításához.

17. AZ ÉRDEKKÉPVISELETI FÓRUM MŰKÖDÉSE

A bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmét szolgálja, működését a Gyvt. 35-36. § szabályozza. Az Érdekképviseleti Fórum a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek érdekeinek megjelenítésére, képviselésére és ellátására létrehozott véleményező, javaslattevő, valamint a tárgykörébe tartozó panaszt elbíráló testület.

Működésének célja, hogy a bölcsődei ellátással kapcsolatban esetlegesen felmerülő panasz, probléma mihamarabb azon a helyen nyerjen orvoslást, ahol felmerül. A Fórum szavazati joggal rendelkező, választott tagokból áll.

A Fórum felelős:

- a törvényes működésért,
- a működési szabályainak jogszerű megállapításáért,
- működési rendjének szabályosságáért,
- hatáskörébe tartozó döntéseierért.

A gyermek szülője vagy törvényes képviselője panasszal élhet:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá
- az intézmény dolgozóinak kötelezettségzegése esetén,
- valamint a külön jogszabályban meghatározott iratbetekintés megtagadása esetén.

A Fórum évente legalább két alkalommal ülésezik, panasz esetén rendkívüli ülést tart. A Fórum a hozzá benyújtott panaszt kivizsgálja és a panaszos félnek 15 napon belül tájékoztatást ad az általa tett intézkedésekről vagy annak mellőzéséről – az indok megjelölésével – illetve a panasz orvoslásának lehetséges módjáról.

Amennyiben a Fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy a panaszos a megtett intézkedéssel nem ért egyet, akkor a panaszos Forráskút Község Önkormányzatának jegyzőjéhez fordulhat jogorvoslatért.

A Fórum működéséről további, részletes információk az Érdekképviseleti Fórum Szervezeti-és Működési Szabályzatában találhatóak.

18. JOGSZABÁLYOK GYŰJTEMÉNYE

A Szakmai program az alábbi jogszabályok és módszertani útmutatások figyelembe vételével készült:

- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 257/2000. (XII. 26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról
- 7/2010. (II. 19.) SZMM utasítás Bölcsődék Napja megünnepléséről
- 18/1998.(VI.3.) NM rendelet a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 25/2009. (XI. 13.) SZMM rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről
- 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről
- 2012. évi I. törvény A munka törvénykönyvéről
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- Nevelési intézmények tervezési előírásai (Bölcsőde)
- Magyar Szabvány MSZ24210-1
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai – Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Intézet 2012.
- A bölcsődei gondozás- nevelés minimumfeltételeiről és a szakmai munka részletes szempontjairól - Módszertani levél OCSGYVI, 1999.
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja – Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztály 2008.
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja - 15/1998. (III.30.) NM

rendelet 10. számú melléklet

- Bölcsődei adaptáció (1979) Budapest, Bölcsődék Országos Módszertani Intézete.
- Folyamatos napirend a bölcsődében – Módszertani levél – BOMI, 1982.
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához – BOMI, 1989.
- Játék a bölcsődében – Módszertani levél – BOMI, 1997, Kapocs füzetek 1.
- Korai fejlesztés a bölcsődében – Módszertani levél – NCSSZI, Kapocs füzetek 3. 2003.
- Térítési díjról szóló Önkormányzati rendelet

19. ZÁRSZÓ

Bízunk abban, hogy a Szakmai programunk a gyermekek életkori sajátosságait és a szakmai értékeket követve szolgálja a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését és, hogy megvalósításával boldog gyermekkort, egészséges testi-, lelki-, és szociális fejlődést biztosítunk a gyermekeknek, és a bölcsődés kor végére mind alkalmassá válnak az óvodai élet megkezdésére.

Az intézmény Szakmai programja az intézményegység gyermek öltözőjében megtekinthető, szabadon hozzáférhető, olvasható.

A Szakmai programot a tanévnyitó szülői értekezleten ismertetjük.

A Szakmai programról tájékoztatás kérhető a bölcsődei intézményegység-vezetőtől és a csoportban dolgozó kisgyermeknevelőktől, előre egyeztetett időpontban.

A Szakmai program érvényességi ideje 3 év, de jogszabályi-, illetve működésbeli változáskor módosítani szükséges, ezért felülvizsgálata folyamatos.

Forráskút, 2018. 03. 29.

Fodorné Szántó Ágota

Fodorné Szántó Ágota
intézményvezető